

HORSENS-
HAMMER
ÅRBOG
2002

I en årrække (1990-94) fremstillede Lions Club Sulsted-Hammer et årsmærke med lokale motiver. Her bringes det 1. årsmærke fra 1990 lavet af Adrienne Agnew.
PBA

1990
ÅRSMÆRKE
FOR
HAMMER-BAKKER
OMRÅDET

LIONS CLUB
SULSTED-HAMMER

ÅRSMÆRKE 1990

Lions Club Sulsted-Hammer

Med udgivelse af årsmappen med motiver fra området omkring Hammer Bakker har Lions Club Sulsted-Hammer indført en årlig tradition.

Pris pr. ark: kr. 20,00.

Formål

Overskuddet ved salget af årsmærkerne vil blive anvendt til almennyttige og humanitære formål, såvel lokalt som andre steder, hvor hjælp er nødvendig.

Lodtrækning

Der vil blandt julemærkets numre af Notarius Publicus blive foretaget lodtrækning, den 16. januar 1991 og vindernumrene offentliggøres i Folkebladet og Aalborg Stiftstidende onsdag den 23. januar 1991.

GEVINSTER:

Der udtrækkes 10 numre hver med en hel flaske Gl. Dansk som gevinst. Gevinsterne udleveres fra Købmandsgården i Vestbjerg fra den 24. januar 1991 til den 23. februar 1991.

Årets kunstner

Adrienne Agnew

Født og opvokset i Harrisburg, Pennsylvania, U.S.A. Uddannet på Kunst Ademiet ved Syracuse Universitet i New York.

1971-72: Et år på Bergens Kunsthåndværkskole, Norge.

1972: Flyttede til Nordjylland (Sulsted - derefter Ajstrup).

Har undervist børn og voksne, arbejdet 9 år på Aalborg Teater som scenograf og revisitor, og meget interesseret i dukketeater.

De sidste par år har Adrienne brugt til at genfinde sig selv som maler og billedkunstner og til at udstille - både i Danmark og i sin hjemegn i U.S.A.

Adrienne inspireres af farver og bevægelser i levende ting.

ÅRETS MOTIVER:

Kløften ved Pebermosen

Nord for Nørresundby mellem hovedvejene mod Sæby og Brønderslev ligger Hammer Bakker. Denne »klump« af en bakkeø er ikke særlig høj (Tinghøj 88 meter over havet), men danner en skarp kontrast til det omliggende flade landskab. Mellem lyng- og skovklædte bakker fortæller slidte vejspor, at Hammer Bakker engang var et trafikknudepunkt. Her krydsede kongevejene i Vendsyssel hinanden på langs og på tværs. Det var hovedvejene indtil forrige århundrede, hvor nye veje blev anlagt uden om bakkerne. Det er måske svært for nutidens mennesker at forstå, men forklaringen er, at Hammer Bakker i oldtiden var Sydvedsyssels hovedhelligdom med gudehov, hellig kilde samt offerlund og senere tingsted til år 1688.

Hammer Bakker rummer et væld af naturskønne områder, og et af dem er erosionskløften fra vejen Gennem Bakkerne til Pebermosen. En spadseretur, der på alle årstider fylder en med undren over naturens tilskikkelser. Kløften vidner om en rivende flod, der i fordums dage sled sig ned i landskabet på sin vej mod den dybe »gryde«, der nu udgør Pebermosen. Ikke alene landskabsformen er imponerende i de to lokaliteter, men også plante- og dyrelivet er yderst interessant, hvilket tydeligt ses på de slidte stier, de mange gæster på forskellig vis nyder de oplevelser området byder på.

Børge Adamsen.

Ajstrup kirke

Med et markant tårn i vest ligger den hvidkalkede kirke lidt nord for Hammer Bakker mellem hovedvejen og landsbyen Ajstrup.

Tårn, skib og kor er opført i senmiddelalderen af munkesten. Oprindeligt stod den i blankemur, men er senere delvis skalmuret og kalket.

Norddøren er bevaret og stadig i brug. Sydkapellet er opført i 1675 og var fra 1719 gravplads for ejerne af Vrå. De sidste kister blev imidlertid udtaget og nedsat på kirkegården i 1928. Derefter blev den sydlige del af bygningen indrettet til ligkapel og den øvrige til orgelrum.

1926-29 blev tagværket fornyet og inventaret restaureret. Alterbordet er muret og dækket af et renæssancepanel fra 1594. Her står en usædvalig bred og stor udskåret altertavle med bibelske motiver samt adelsmærke og årstallet 1618 udskåret.

En ældre altertavle fra 1510 beror på Aalborg historiske Musæum.

Adskillige andre detaljer omkring Ajstrup kirke er særdeles interessante - både i kirkens udsmykning og dens historiske tilhørsforhold.

Ajstrup kirke var anneksskirke til Sulsted kirke indtil 1979, hvor de to sogne blev delt, hvilket medførte, at Ajstrup kirke nu er selvstændig sognekirke.

Børge Adamsen.

BYERNE OMKRING BAKKERNE

ÅRSMÆRKE 1990

VESTBJERG • SULSTED

Udgivet af: Lions Club, Sulsted-Hammer

Formål: Almennyttig velgørenhed.

Kunstner: Adrienne Agnew, Ajstrup

Motiver: Pebermosen
i Hammer Bakker
Ajstrup kirke

Tryk: Bræmer Tryk A/S

Trykt i 1500 nr. eksemplarer

Ingen genoptryk.

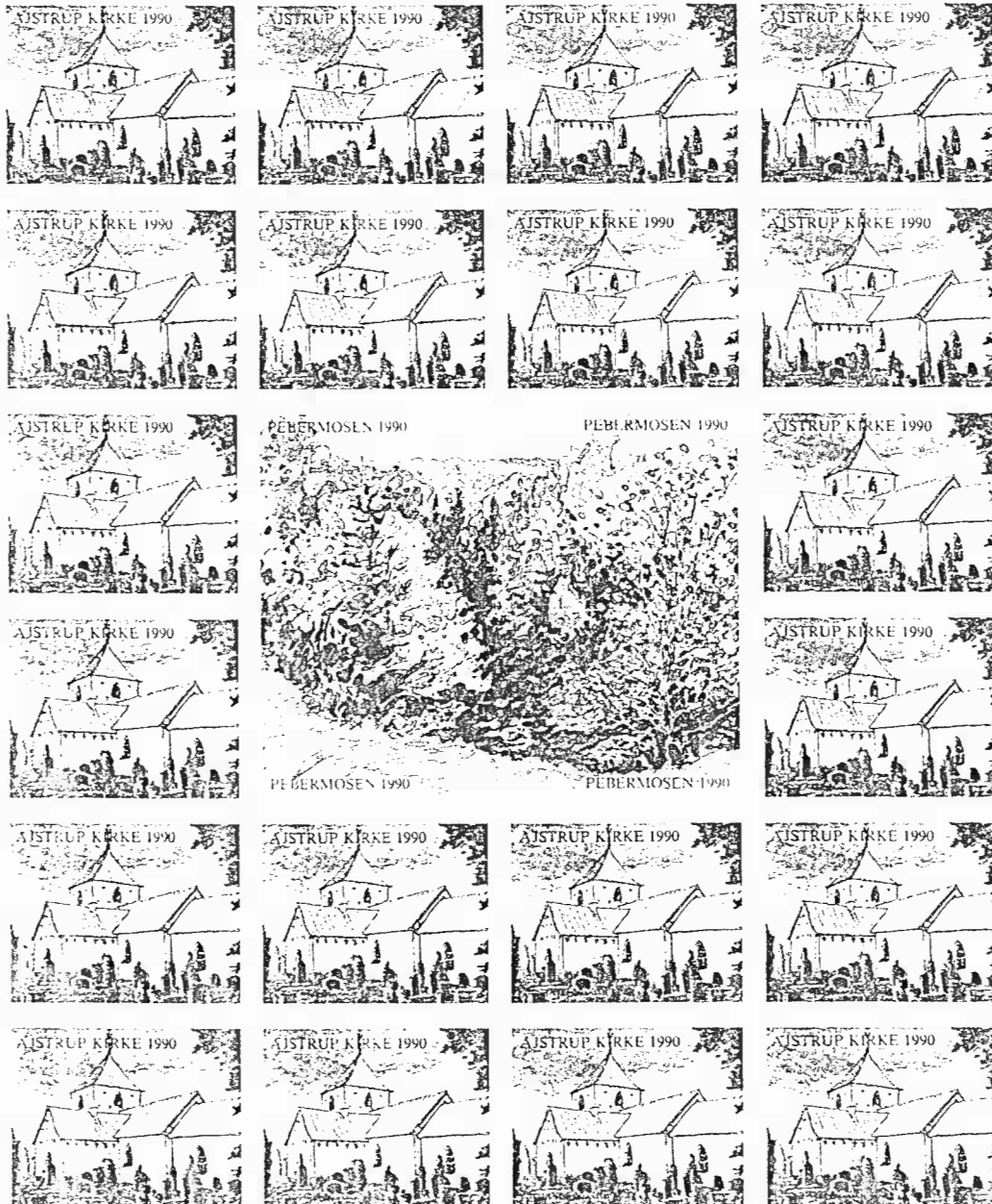
TYLSTRUP • AJSTRUP

GRINDSTED • VODSKOV

UGGER-HALNE

№ 0219

Erindringer

Herunder bringes anden og sidste del af Jens Jacobsens erindringer.
(1. del kan læses i H.H. årbogen 2001).

PBA

Laste og losse

Jeg arbejdede i mange forskellige skibe. Jeg var blandt andet i en lille galease, der hed Johanne, der var lastet med gips. Mandskabet bestod af skipperen og hans kone, det var et flot skib. Skipperen sagde, om jeg ville passe på ikke at støde lugekarmen. Det lovede jeg, det var let at se, at han var øm over sit skib. Jeg stuede cement i sække på en sejler. Den skulle have 1800 sække. Det var akkordarbejde, jeg skulle have 1 øre pr. sæk. Jeg kunne stuve 1200 sække om dagen, det var altså 12 kr., og daglønnen var 8 kr. Det var hårdt arbejde. En sæk vejede vist nok 86,5 kg., og jeg skulle jo løfte dem alle.

Jeg har arbejdet i mange store sejlskibe fra randstaterne, de kom med stave til cementtønder. Jeg var en gang i en finsk bark. Vi havde losset dækslasten, og vi var et godt stykke under dækket, da kaptajnen fik den idé, at tømmermanden skulle save et hul imellem to spanter. Det var et dejligt vejr. Vinden var svag vestlig. For at han kunne save, havde vi slækket fortøjningen, så skuden kunne drive en alen ud. Den drev langsomt ud og ind, og når den gned sig mod bolværket, holdt han op med at save.

Vandturen

Der faldt jo somme tider stave i vandet. Der var et par drenge, der havde lavet en harpun, et søm i et kosteskift og en snor i den anden ende, så kunne de fiske dem op, vi tabte. Men lige med ét kom den ene dreng og sagde, at der var faldet en dreng i vandet. "Hvad siger du, dreng", spurgte jeg. Han gentog det, og jeg kunne se på hans ansigt, at det var rigtigt nok. Jeg sprang derned, og jeg kunne se drengen langt nede, selvom vandet ikke var så klart.

Jeg kunne se, at han stak armene i vejret. Jeg var bange for, at han skulle røre skuden, for så stoppede jo opdriften. Ved første forsøg fik jeg fat i hans lille hånd, og så snart han havde hovedet oven vande, skreg han som en stukken gris. Jeg sagde: "Hold kæft for s...". Det var dumt sagt, men jeg var desperat, skuden var på vej ind, og vi kunne ikke selv komme op. De havde opdaget ombord, at der var noget galt. 2 af det finske mandskab sprang ned på kajen og hev først drengen op og mig bagefter. Jeg så aldrig den dreng igen, han var forduftet, da jeg kom op. Lidt efter gned skuden sig mod bolværket. Da var det skønt at stå på kajen.

Det hårde slid

Jeg var sammen med 3 andre udtaget til at rense slemme. Det var på det sted, hvor ler og kridt blev rørt sammen. Der var et tykt lag. Det bestod af ler, kridt og flintesten. Det var noget fedtet skidt at arbejde i. Det skulle hakkes løs, og det ville ikke slippe skovlen. Vi havde akkord, 40 kr. pr. mand. Vi begyndte kl. 7 om morgenen, og vi skulle være færdige kl. 7 næste morgen. Det var hårdt. Jeg har aldrig været så træt. Jeg faldt i søvn på cyklen, da jeg kørte hjem. Jeg opdagede det i sidste øjeblik, men det var for sent. Jeg endte i grøften. Formanden sagde, at vi kunne vel nok komme igen om eftermiddagen. Vi havde tjent 40 kr. på et døgn. Det var næsten en ugeløn.

Jeg kom op i kridtgraven. det var ikke lige sagen, men det var bedre end lergraven. Juleaftensdag, den 24. december 1923 blev det et grimt vejr med sne og storm. Vi ringede hjem til fabrikken og sagde, at det ikke var til at arbejde i det vejr, men vi fik ordre til at blive. Kl. 11 kom der besked om, at vi skulle komme hjem på fabrikken, der stod formanden og tog nogle ud, som skulle blive. Vi andre kunne tage hjem. Jeg var smuttet ind i remissen mellem nogle lokomotiver, det var jo bare med at slippe derfra. Da jeg kørte hjem, var der stille vejr og solen skinnede, så det havde ikke haft så stor hast. Men så ved 6 tiden om aftenen brød en voldsom snestorm løs. Et tog på Sæbybanen kørte fast i sneen, og

en dame, der troede, at toget holdt ved stationen, stod af og faldt i en dyb grøft. Toget kom i gang igen, og hun frøs ihjel julenat.

Arbejdsulykker

I den tid, jeg var på Ø.K. blev kun én mand slået ihjel. Det var billigt sluppet i betragtning af, at vi var så mange. Det gik dumt til. Han havde først fået læs, og var så gået ned for at samle noget kridt op, der var faldet ved siden af. Men de andre var ikke helt færdige, og der kom en stor klump og ramte ham i hovedet. Han var død på stedet. Dengang var hjelmen ikke opfundet.

Jeg fik en finger i klemme under en jernbaneskinne og blev forbundet inde i laboratoriet. Der stod en flaske med en klar væske, og der stod også et snapseglas. De spurgte, om jeg blev dårlig, nå ja, jeg havde det ikke så godt. De skænkede en snaps, og jeg tog den. Men jeg blev skuffet, det var vand med kamferdråber i. Jeg blev aldrig dårlig siden, når jeg var inde for at blive forbundet.

Når vi holdt frokost, sloges vi somme tider for sjov. Jeg var så uheldig at blive skubbet mod en tipvogn og fik ondt i brystet. Jeg regnede med, at det ville gå over, men det blev bare værre. Vi havde en times middag, og en dag cyklede jeg ind til en gammel doktor der hed Alsted. Han undersøgte mig grundigt. Jeg skulle sige "33" mange gange, mens han lyttede. Jeg spurgte, om han godt ville skynde sig, for jeg skulle på arbejde kl. 1. "De skal aldeles ikke på arbejde", sagde han. "De har lungehindebetændelse og skal i seng omgående. Det er meget alvorligt, men heldigvis er den tør, ellers kan det let sætte sig til tuberkulose".

Jeg kørte ned på fabrikken og meldte mig syg. Der var en ældre mand, vi kaldte "Lokums-Per", han rensede wc'er på Ø.K. Han lovede at passe på skovlen, jeg havde på fabrikken. Jeg takkede ham og sagde, at hvis jeg ikke kom tilbage, var skovlen hans. Det var han godt fornøjet med. Jeg havde et stykke tid siddet ved et spil oppe

ved ovnene og hevet klinken ind fra pladsen, og der var det meget varmt, så jeg havde næsten ingen tøj på. Der har jeg nok fået sygdommen, men den gik da over igen.

Det var i 1924, at jeg endte oppe i kridtgraven. Der var 3 faste hold, og der blev arbejdet hele døgnet. Det var nogle hårde halse, der var i de 3 hold. De havde hver sit navn: "Flyversjakket", "Børstesjakket" og "Det gamle sjak", men de var gode kammerater. Jeg var meget glad for at arbejde på Ø.K. Det var et alsidigt arbejde, og vi havde meget arbejde på havnen i skibene, det var et varieret arbejde i sejlere og dampere fra mange nationer. Men der var en truende arbejdsløshed. Jeg var bange for at blive fyret, sagde selv op og meldte mig ud af fagforeningen. Den kostede 25 øre om ugen. Det var ikke meget, men der var mange, der var i resistance, de kunne ikke undvære de 25 øre.

Der stiftes familie

I 1924 den 28. marts blev Johanne og jeg gift i Vejgård Kirke, og vi flyttede her ned på engene. Ejendommen kostede 17.000 kr. og vi kørte i bil herved på bryllupsdagen; det kostede 6 kr. På ejendommen var et par gamle islandske heste, 3 køer og 4 grise, der havde stivsyge samt lidt høns. Der var ikke mange indtægter. Jeg var jo vant til at få 49 kr. om ugen og somme tider mere, når vi havde akkord. Her fik vi nogle få kroner fra mejeriet. Det var et meget fugtigt forår. Der stod vand på marken mange steder. Vi såede det første korn den 11. maj og fik en meget dårlig avl det år. Vi drænede det meste af jorden i 1928. Det hjalp en del.

Penge – en mangelvare

Vi havde ikke boet her ret længe, før der kom brev fra en sagfører med en regning på 56 kr.; det var papirpenge. Jeg havde ingen penge, jeg vidste ikke, hvad vi skulle gøre, han ville nok ikke vente ret længe på pengene. Så kom jeg i tanker om, at da jeg i 1919 tjente på Engholm, var vi fæstet på den måde, at vi skulle have del i overskuddet i gården, det var 100 kr. pr. år. Vi fik ikke

pengene udbetalt, de blev sat ind på en bog i Sundby Bank. Den gamle havde bøgerne, vi kunne ikke få dem, før vi trængte til dem. Det gjorde jeg nu i hvert fald. Jeg cyklede til Engholm. Den gamle var sur, han spurgte, hvad jeg skulle bruge pengene til. Det forklarede jeg. Han sagde, at de skulle have købt en større ejendom. Men jeg fik dog bogen fra ham og kørte ud til banken. Der var løbet 14 kr. på i renter. Jeg hævede de 100 kr. og lod de 14 stå. Nu havde jeg en bankbog, og jeg fik sagføreren betalt.

Vi fik boret efter vand den første sommer, det var en ung mand fra Sundby, der borede. Jeg skulle betale 9 kr. pr. meter + et mes-singrør med små huller, der skulle sidde i bunden af boringen. Det kostede 75 kr. Jeg skulle selv hjælpe ham med arbejdet. Vi fik noget meget fint vand.

I 1928 fik vi det meste af jorden drænet, så avlen blev bedre. Jeg hentede kridt i Nørre Uttrup om vinteren og kørte den på marken, da jorden manglede kalk. Men så kom 30'erne og det var en meget dårlig tid. Mælk, smør og grise kostede næsten ingen penge. Vi leverede grise til slagting på slagteriet og fik det samme for dem, som de havde kostet som smågrise. Det var ikke let at tjene penge ved nogen ting. Jeg malede for eksempel en stor vindmotor for min nabo for 15 kr. Jeg turde ikke forlange mere, så var jeg bange for, at han ikke ville have den malet, hans økonomi var jo som vi andres. Vindmotoren blev meget flot rød og hvid.

Livet på landet

Vi levede måske lidt tarveligt, men vi sultede ikke. Vi havde mælk, æg og flæsk. Jeg kørte en tønde rug op til "mølle-Frederik" og fik den malet. Så blev melet leveret til bager Villadsen, han skulle have 5 kr. for at male det til brød. Der havde vi nok til et halvt år, og bageren leverede det her. Han kørte ud med brød en gang om ugen.

Der var ikke så store udgifter den gang. Det eneste, der skulle betales til tiden, var terminen til Kreditforeningen. Engang var vi kommet en dag for sent med betalingen, det var ikke godt. Johanne cyklede til Aalborg for at betale. Vi turde ikke sende pengene med posten, for så fik de dem jo endnu senere. Hun betalte 200 kr., men så sagde de, at det var en dag for sent, og at hun skulle betale 4 kr. i bøde. Hun havde tilfældigvis de 4 kr. og heller ikke flere. Det kunne de jo nok se, og så spurgte de, hvordan hun skulle komme hjem. Hun svarede, at hun var på cykel. Det er ca. 70 år siden, det var dengang folk kom hinanden ved.

Hårde vilkår

Jeg lå på sygehuset i 7 uger. Jeg kom derud, da vi havde fået høet ind. Johanne klarede det alene, min bror Svend hjalp hende dog en del. Han kørte tørvene hjem fra mosen, han var jo kun en stor knægt. Jeg tænkte: "Bare han ikke kommer galt af sted med hestene", men det gik godt. Det var en hård tid for Johanne. Jeg kom hjem til høst og var ikke stort bedre, end da jeg kom derud. Det var gigt, men senere fik jeg det noget bedre.

Vi skulle have køerne fri for tuberkulose. Vores faldt alle for prøven. Vi havde 4 gode sortbrogede køer, de kom på slagteriet, den ene blev totalt kasseret. Vi fik andre køer, men en tid efter fik de mund- og klovsyge. Det var ikke så godt.

I 1936 fik vi elektrisk lys og kraft, og nu gik det helt godt i 4 år, men så kom krigen. De forbandede tyskere overfaldt Danmark den 9. april 1940.

De mørke år

Det var en ond tid. Det varede ikke længe, før englænderne kom og bombede tyskernes stillinger, det skete tit om natten. Jeg kunne høre, når det var engelske maskiner. De lød ikke som de tyske. En dag var der et stort slag i luften, det kostede mange engelske flyvere livet. Der ligger en snes stykker begravet på Vadum

kirkegård. De ofrede livet for vor frihed. Frihedsbevægelsen gjorde tit tyskerne skade med sabotage på fabrikker og jernbaner og alle steder, hvor der arbejdedes for tyskerne. Jeg fik med visse mellemrum sendt en pakke illegale blade med posten uden afsender, de skulle helst deles ud til så mange som muligt. Laurits Post var meget nysgerrig. Han undrede sig over de mystiske pakker, jeg fik. En dag stak jeg ham et par blade. Men samme dag stod jeg ude i gården og rensede en plov med en spartel. Jeg så, der kom en officer og 3 mand med geværer. Jeg troede, de ville købe æg. Det kunne de godt spare sig, vi har aldrig solgt ét æg til tyskerne, men det var ikke det, de ville. De kunne ikke tale dansk.

Officeren sagde noget, der lød som husundersøgelse, så tog han en stor plakat frem, hvor der med store bogstaver stod, at hvis jeg ikke ville lystre, så blev jeg skudt. Jeg ville gerne have haft plakaten, men den skulle han jo bruge andre steder, hvor han kom. Han spurgte, om jeg havde waffen/våben. Jeg holdt spartlen op og sagde: "Jeg har den her"! De fortrak ikke en mine. De var blottet for humor. De var ude at lede efter våben og illegale blade. Jeg sagde, at de kunne gå i gang, men officeren sagde, at jeg skulle gå forrest. De var meget forsigtige. Vi gik over i vognskuret, men der var ingenting. Så ville de ind i huset. Jeg sagde, at de ikke kunne komme ind i de støvler, der var fulde af jord. Det forstod de, og kun officeren gik med ind, de andre stod uden for døren med geværet parat, hvis der skulle ske noget. Der skete intet, men det så drabeligt ud. Han ville op på loftet. Dengang havde vi en lem i bryggerset. Lemmen gik op, når vi trak trappen ned. Han gik kun halvt op, så gik han ned igen, men fandt ingenting. Den undersøgelse var ikke meget værd, her gik de ikke så hårdt på. Der var andre hold, der optrådte ret uforskammet, men vi led ingen overlast.

Men jeg kom til at tænke på Laurits Post, han havde jo fået nogle blade, og fik de fat i ham, så gik han straks til bekendelse. Jeg tog cyklen op til posten. Han var henne hos bageren. Der traf jeg ham. "Hvor har du bladene?", spurgte jeg ham. De var hjemme. "Så

skynd dig hjem og brænd dem, der er husundersøgelse, og hvis tyskerne finder dem, bliver du skudt". Han kom hjem i en fart, han var ellers ikke rask i vendingen. Det var helt unødvendigt, der var ingen husundersøgelse i byen, kun på landet, men det vidste jeg ikke.

Besøg af en fremmed

Vi havde som tidligere nævnt fået elektrisk lys og kraft ind lidt før krigen. Når vi sad i stuen, kunne vi ikke høre, hvis der kom nogen ind, og derfor havde jeg anbragt et lille ringeapparat på døren. Det ringede en aften klokken halvti. "Det er da mærkeligt", sagde Johanne, "hvem kan det være på denne tid". Jeg gik gennem køkkenet i mørket, der skulle jo spares på lyset. Jeg åbnede døren til bryggerset for at tænde lyset, og der fik jeg fat i en hånd, der rakte efter det samme. Der blev lys. Der stod en mand. "Hvad vil du", spurgte jeg. "Ikke bange for mig", sagde han på dansk. "Jeg er ikke bange for dig, men hvad er du for én?" "Bange for tyskerne", sagde han. "Så er det et skidt sted, du er kommet, for dem har vi nok af her". Det vidste han godt. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle tro, for tyskerne sendte også spioner ud. Det var bedst ikke at sige eller vide for meget. Så sagde han, at han var russisk krigsfange, og at han var flygtet fra tyskerne. Jeg gloede på ham. Han kunne godt ligne en russer, han lignede i hvert fald ikke en tysker. "Du kan gå med ind", sagde jeg. Vi gik ind til Johanne. "Er du sulten, spurgte jeg, nej det var han ikke. Det fandt jeg også mærkeligt. Det han ville var at få lidt tobak. Jeg havde ikke ret meget, men vi delte det jeg havde, og så gik han, han skulle jo ryge. Vi vidste ikke, om vi skulle tie med det besøg, men det rygtedes snart, at han boede hos et par ældre folk på loftet på en gård, der hed Vesterholt. Han var der også, da der var husundersøgelse, men de fandt ham heldigvis ikke, for så var dem, han boede hos, kommet rent galt afsted. Om aftenen den 4. maj 1945 sad vi og lyttede til den illegale radio fra London, og pludselig kom der en særmelding: Tyskerne havde overgivet sig. Krigen var slut. Det

var næsten ikke til at forstå. Vi både lo og grød. Nu var det slut med de fem forbandede år.

Folketælling

Der skulle være folketælling efter krigen. Jeg var udtaget til at tælle her omkring. Alle skulle tælles, også udlændinge. Jeg kom til Vesterholt. Jeg sagde: "I har en russer"! "Behøver han at blive talt med", sagde konen. Det var jo gratis arbejdskraft. "Han skal med, jeg tager ham jo ikke fra jer". Han blev kaldt ind, vi var jo mere fortrolige nu. Han var en fin mand. Han var kapelmester i Moskva, hed Mikael Tjegankol. Han kunne ikke komme til Rusland mere, for han var ikke kommunist. Jeg tror nok, at Jørgensen på Vesterladen hjalp ham gennem Frihedsbevægelsen.

Landet rømmes

Tyskerne var på vej hjem. En dag kom der en mand og sagde, at vi skulle have tyske soldater indkvarteret. Jeg protesterede og sagde, at nu havde vi holdt det krapyl på afstand så godt som muligt, og skulle vi så nu til at huse dem. Der var ikke noget at gøre. Ordren kom fra højere sted. Der kom et par hundrede mand. De blev fordelt på flere ejendomme.

Vi fik 49. De skulle ligge på høloftet og i to gulve halm. Der var en officer med. Bærents kunne snakke tysk, jeg sagde, at han skulle sige til officeren, at de ikke måtte ryge tobak i laden. Jeg forstod ikke, hvad hans svarede, men i det samme tog officeren en cigaret op af lommen og stak den i munden. Jeg plejer nok at kunne beherske mig, men det her var for groft. Jeg sprang hen mod ham, men Bærents gik imellem. "Se nu at få det til at glide", sagde han. "Synes du, det ser ud til det", sagde jeg. "Her kommer han som den slagne fjende og provokerer i den grad!" Officeren fik cigaretten i lommen i en fart, og så forsvandt han. Jeg så ham ikke mere. Han gik op til en lille ejendom, hvor manden var tyskervenlig. Der havde de feltkøkken og hovedkvarter.

Johanne og jeg var henne hos en nabo om aftenen, og da vi kom hjem, stod der en tysker vagt med geværet ud af lemme i porten.

De var meget forsigtige. Om morgenen ved 5-tiden blev der uro og spektakel. Jeg gik ned i laden for at se, hvad det var. Da var de ved at bryde op, og jeg var glad for at blive dem kvit. Der så noget rodet ud i laden efter dem. I høet fandt jeg en masse patroner og barberblade uden papir. Jeg fandt en del gasmasker og breve og 30 kr. i danske penge. Det værste var, at jeg fandt en håndgranat i tærskværket, det var en ondsksfuld handling. Jeg efterså alt, før jeg startede noget. Man vidste jo aldrig, hvad man kunne komme ud for. Nogle dage efter stod der i avisen, at det var for egen regning og risiko at tage tyskerne i hus. Det var heldigt, de ikke brændte hytten af. Vinden var østlig, og jeg kunne lugte røg. Men når jeg viste mig dernede, var der aldrig én, der røg. Så snart jeg gik, var det det samme igen.

Mejeriet fyrede med halm. Jeg havde solgt de rugknipper, som tyskerne havde ligget i til mejeriet. Jeg kunne ikke lade være med at fortælle, at der kunne være en håndgranat deri. Mejeriet ville ikke have halmen, så det kom jeg ikke af med.

Dengang var ildebrændsel ikke så dyrt. Vi købte en stump tørvejord. Jeg gravede tørvene, og Johanne slæbte dem ud på pladsen med en hest. Et år havde vi ildebrændsel for 30 kr. til et helt år. Nu koster det 12-15 tusinde kr. i olie. Jeg kørte i nogle år for Langholt Maskinstation. Den gang var der ingen hus på traktoren, det kunne være ret koldt.

Nye tider

I 1965 solgte jeg engen på 2 1/2 tønne land til Ingemann Ovesen. Han opførte et gartneri. Johanne og jeg var på ferie i en uge på Bornholm. Vi havde ikke dyr mere og kunne derfor tage afsted. Vi var også 3 gange i Norge. Hjemme gav jeg mig til at fiske. Jeg havde en hytte lige ved fjorden på min broder Svends jord. Hytten står der endnu og har stået der i over 30 år trods vind og vejr – kun 2 meter fra fjorden. Jeg begyndte fiskeriet med et sæt ruser og en skydekajak. Men det var ikke så godt. Båden var for lille, og jeg gik udenbords 4 gange, så det blev jeg træt af og fik en

større, gammel båd. Det var bedre. Jeg har haft mange både, men ikke i den dyre klasse. Den dyreste, jeg har ejet, var en 19 fods båd med indenbords motor til 1800 kr. Det var en meget flot båd. Jeg solgte den nogle år efter for 2000 kr. Men ellers lå prisen på mine både på omkring 50 kr. og opefter.

Oplevelser på fjorden

Jeg havde somme tider ruser på sydsiden af fjorden. En morgen, da jeg var ude at røgte, opdagede jeg et stort gammelt jernskib, der stod på grund med snuden ind mod land. Jeg sejlede derhen og så, at det var Edna af Løgstør. Jeg råbte til ham, om han manglede noget. "Nej", sagde han, "jeg har s'gu både øl og brændevin!". Jeg ved ikke, hvad han hed, men han blev aldrig kaldt andet end "Kaptajn Blod". Han var 69 år, han skulle op på Andelen efter cement til København. Han råbte, at jeg skulle komme ombord. Det var ikke så lige en sag. Der hang nogle gamle bildæk på siden af skuden, som friholdt den. Den eneste mulighed for at komme ombord var at kravle op ad dem. Jeg kom op. Jeg spurgte ham, hvordan han kunne komme sådan af sted. "Jo jeg var gået forud for at sætte broflag", sagde han, "og så tog fanden ved skuden!". Fanden har nok ikke været rigtig søkyndig. "Der er 3 Goliath-både sejlet ned til elværket, de kan jo let stikke dig en ende, når de kommer tilbage", sagde jeg. Det svarede han ikke på, det skulle jo ikke koste noget. Da jeg sejlede over, kom alle 3 både tilbage. Jeg så, at den sidste stak ham en ende og hev ham løs. Det var gratis.

Kort tid efter lå fisker Edvin Johansen og jeg og røgtede ålerusen i det dybe hul vest for elværket. Der kom en af Goliats bugserbåde ind, de ville købe ål. Vi kom selvfølgelig til at tale om Kaptajn Blod. Han var alene om bord, så han kunne i hvert fald ikke skifte vagten. Han sejlede cement fra Andelen i Lindholm til København. Når han kom uden for Hals, stak han kursen ud og surrede roret og lagde sig til at sove nogle timer. Udkig var der ikke noget, der hed. Han havde somme tider en stor knægt med, men han bankede dem, og så ville de jo ikke være der mere.

Strandvaskeren

Jeg havde mistet nogle rusepæle i hårdt vejr. Jeg var sejlet over fjorden for at se, om jeg kunne finde nogle af dem. Det var et gråt og trist vejr, det var den 22. november. Der var lavvande, og jeg gik et stykke ind på stranden, men så kom jeg til at se udefter. Der var noget mærkeligt. Jeg gik derhen og så, at det var en strandvasker. Han lå på maven, og jeg vendte ham om. Jeg kunne se, at hans armbåndsursur var gået i stå ved 12-tiden. Jeg skulle jo have det her meldt til politiet, men det var et meget øde sted, der var ingen huse eller telefon i vid omkreds. Det nemmeste var at tage ham ombord. Men det var ulovligt, jeg måtte ikke røre ham. Det var jeg heller ikke glad for, han lugtede ikke godt. Jeg var meget ked af det, jeg syntes, det var synd for ham. Jeg bad et Fadervor over ham, og så stak jeg over til Engholmstrand. Fiskeren der var ikke hjemme, men i huset ved siden af var konen hjemme. Jeg fremsagde mit ærinde, hun gloede noget på mig. Så spurgte hun, om jeg ville have en bajer. Det fik jeg. Jeg ringede til politiet, men det var ikke deres bord, jeg skulle have drabsafdelingen. Jeg talte med en kriminalbetjent, og forklarede ham, hvor liget lå. Men han kunne ikke forstå, hvor det var. Jeg tilbød at sejle derover igen, hvis de ville komme straks. Omsider kom der en bil med et par betjente. Kriminalen og jeg gik ned til den druknede. Betjenten tog hans tegnebog, der var et fotografi af manden. Han hed Niels Jensen. Han havde ligget i fjorden i ca. 3 uger. Han var en pæn mand på et halvt hundrede år. Hans hund gik og ledte efter ham på havnen i lang tid. Betjenten var inde og tale med servitricen på en beverding. Hun sagde, at Niels var gået der fra ved halvtolv tiden. Han var lettere påvirket. "Det vil sige, at han var møgfuld", sagde kriminalen.

Samme aften var Johanne og jeg til sølvbryllup ved Esther og Per Norup. Det var en fin fest.

En anderledes fangst

Jeg var på fjorden næsten hver dag. Da vi ikke havde dyr mere, havde jeg jo god tid. Johanne og jeg havde mange skønne timer ude ved hytten. En dag havde jeg sat en armruse til tørre på engen, og da jeg kom derud om morgenen, var den fuld af agerhøns. De havde gået og pikket salt af og blev ved helt ind i rusen, og så kunne de jo ikke komme ud igen. Jeg fik travlt med at slagte høns. Der var 10. Jeg prøvede at sætte en ruse igen, men da var ræven kommet først. Der lå nogle fjer, og rusen var ødelagt. Det prøvede jeg ikke mere.

Tid til ferie

Johanne og jeg var på ferie på Bornholm i 6 dage. Der traf jeg en gammel fisker fra Nibe. Vi sad tit nede ved havnen med en bajer i den ene hånd og en røget sild i den anden. Det var en god ferie. Vi var også 3 gange i Norge. Norge er et smukt land.

Vi var glade for at bo her på Horsens Enge i de mange år. Vi har altid været heldige at have nogle flinke naboer, det er meget værd. Vi havde nogle gode år, som pensionister, men så blev Johanne syg. Vi var ved lægen om foråret, og hun sagde, at det var kræft i leveren. Det kunne ikke helbredes. Hun sagde, at Johanne havde 6 måneder at leve i. Det slog også til. Johanne døde den 9. august 1981. Det var ikke en skøn sommer. Vi vidste jo, at der var ingen redning. Det var så underligt at gå alene. Jeg savnede Johanne, vi havde jo altid været sammen. Nu var hun ikke mere, men man kan vænne sig til alt. Jeg har nu boet alene i 18 år. Det har somme tider været ensomt, men naboerne har været flinke til at kigge ind. Jeg fik Nanny til hjemmehjælp. Hun var her i 6 år. Hun var meget dygtig og god. Nu har jeg Ulla på 10. år, og hun er ligeså. Jeg har ikke noget at klage over.

Nye oplevelser

Jeg har rejst en del, siden jeg blev alene. Jeg var med Thinggaard i Rusland i 11 dage. Det var en interessant tur, den var meget af-

vekslende. Vi startede i Frederikshavn og tog til Gøteborg og derfra til Stockholm. Om natten sejlede vi over til Helsingfors i Finland, det var med Estonia, men det hed den ikke den gang. Den var helt ny og meget stor. Der var 13 dæk og elevator. Derefter kørte vi igennem Finland. Det var meget smukt og der var mange birketræer. De var helt lige som grantræer. Efter Finland kom vi ind i Rusland, her var vejene ikke så gode, de var hullede. Vi kørte et stykke vej. Så holdt vi. Et par hundrede meter forude var der en station, hvor vi skulle vise pas og papirer. Der holdt en stor spansk bus, som var under behandling. Der var meget varmt. Vi fik strenge ordrer til ikke at forlade bilen, vi måtte ikke betrede russisk jord, før vi var eftersat på stationen. Vi holdt der i 3 timer. Der blev sagt, at det af og til havde varet 6 timer. Omsider kørte spanierne, og vi kørte frem. Der sad 6 unge soldater i hver sit bur. De skulle kontrollere vores papirer, og vi skulle også have vore penge talt. Vi måtte ikke føre rubler ud af Rusland, kun småpenge. Vi fik en seddel med en del stempler på, den fik vi strenge ordrer til at passe på. Vi skulle her ind igen og kontrolleres, når vi skulle hjem. Jeg så vores bus stå over en grav, og der gik 2 soldater og undersøgte den i bunden. Inde i bussen gik der 2 og undersøgte sæderne. De gjorde det meget grundigt. En soldat fik chaufføren til at lukke lygteglassene op. Men endelig blev vi færdige og kørte til Leningrad.

Turist i Sovjet

Her kom vi ind på et stort hotel, hvor vi boede på 10. sal og spiste på femtende. Der var jo elevator, jeg så ingen trapper. Vi var 34 passagerer, og de 17 skulle til Moskva. Der opstod et problem, for der skulle visum til for at komme til Moskva, og det havde vores rejseleder ikke, så hun kunne ikke komme med. Men vi ville til Moskva, vi havde betalt 100 kr. ekstra for at komme der. De telefonerede dertil, og det blev aftalt, at vi skulle møde en skandinavisk kvinde der. Vi kendte jo ikke nogen i Moskva. Vi skulle med toget, og klokken 12 om natten blev vi fulgt ned til stationen. Den var meget stor. Vi gik længe mellem 2 rækker tog, men endelig

var vi der. Der var sovekupeer med 4 mand i hvert rum, 2 køjer i hver side.

Guiden fortalte, det var meget almindeligt, at kvinder og mænd sov i samme kupe. Det berørte ikke os. Vi var 4 herrer sammen. Vi havde fået at vide, at toiletterne var under al kritik. Der var en gang i siden af vognen. Jeg ville hen og se, om det var så slemt med toiletterne. Det var det. Jeg kom forbi kupeen ved siden af. Der sad en mand fra Århus, han hed Arbe. "Nå, du bor her", sagde jeg, "Endnu alene". Jeg får nok 3 piger", sagde Arne. "Ja, det gør du nok", svarede jeg. Da jeg kom tilbage, sad der 3 negre ved ham. "Nå, du har fået selskab, men det er ikke piger". "Nej", sagde han. "Kan du ikke tale med dem", spurgte jeg. Det kunne han ikke. Johanne og jeg har gået til engelsk et par vintre, og jeg kunne huske noget af det. De to af dem kunne tale engelsk. De var i Sovjet for at lære rigtigt om kommunismen. De var fra Angola, det er jo også en kommunistisk stat.

Vi kørte rundt i Moskva i en gammel bus. Vi var på den røde plads, hvor Lenin mausoleet ligger. Russerne stod i kø for at defilere forbi hans sarkofag. Der var vagtafløsning. 2 soldater gik i strækmarch derfra. Det så løjerligt ud, men vi turde ikke engang grine deraf. Derefter var vi i Kreml, og om aftenen var vi i det berømte cirkus. Klokken tolv om natten blev vi kørt til toget.

Hjemrejsen

Da vi kom til Leningrad, var de andre klar til at rejse hjem. Vi var hverken vasket eller barberet, men det var der ikke tid til. Vi gjorde holdt i en lille skov og fik ordre til at finde vores papirer frem. Vi skulle jo ind på stationen igen. Jeg kunne ikke finde min seddel. Jeg sagde det til lederen. Hun blev helt hysterisk. "Jeg havde jo sagt, at I skulle passe på den", sagde hun. Jeg var ked af det, men pludselig kom jeg i tanker om, at jeg havde puttet den i min pung. Den var der kun nogle danske mønter i, og den havde jeg ikke haft fremme i Rusland. Jeg gik hen og fortalte hende, at jeg havde fundet den. Hun blev så glad. jeg sagde, at det var vel ikke så alvorligt. Hun svarede: "Hvis ikke papirer-

ne er i orden, så kommer vi ikke ud af Rusland, du gør i al fald ikke!"

Det var godt, jeg fandt den seddel. Ugen før havde der været en dansk skole i Rusland, og en dansk knægt havde hængt sin jakke fra sig på et hotel. Den var blevet stjålet. Hans pas var i lommen. De andre blev sendt hjem, men han blev holdt tilbage. En uge efter fandt de passet, og så kunne han rejse hjem. Vi kom igen til Finland og skulle rejse til Stockholm. Hele turen varede i 11 dage.

Rig på oplevelser og på minder

Jeg har været i flere lande. Tyskland, Ungarn, Italien og England med fly.

I 1999 fyldte jeg 100 år og holdt min fødselsdagfest på Langholt Hotel. Der var 85 gæster. Det var en god fest.

Jeg oplever ikke meget nu herefter. Så jeg vil slutte her.

Jens Jacobsen

Folk og liv i Hammer Bakker

Nedenstående artikel er lavet på baggrund af et elevarbejde udført af 10. årg. på Vodskov skole. Tegningerne er lavet af Karl Nielsen (Gartner Karl). Materialet har været anvendt i forbindelse med fremstilling af Vodskov skoles kalender i 1999.

PBA

Af den snes familier der, omkring århundredeskiftet, boede i Hammer Bakker, kunne ikke alle kaldes fattige. I bakkernes udkanter lå der mindre gårde, Møgelose og Østbjerggårdene. Men langt de fleste var daglejerfolk med en ko eller to og et par får. Det knob altid for disse småfolk at skaffe foder til dyrene om vinteren. Den magre sandjord gav kun lidt rug og kartofler. Roer var det småt med og hø blev der ikke noget af. Så fik disse mænd da et læs hø eller halm på gårdene, hvor de arbejdede.

Dyr ville de have, og selvstændige ville de være, have eget hus og hjem. Det havde været meget lettere for dem at bo ude omkring i herregårdenes daglejerhuse lige ved arbejdspladsen, hvorfra de også kunne få mælk og kartofler og brændsel. Men være selvstændige ville de, selv om de havde nok så langt at gå til arbejdet, havde mere døje med at skaffe føde til dyr og børn, og var mere fattige end de familier, der levede i herregårdenes huse, (Fra "En vendelbodreng fortæller" af Niels Anesen).

Bak Poul

"Bak Poul" var en værdig repræsentant for "bakkefolket" i et samfund, hvor alle havde for lidt, men hvor alle hjalp hinanden. De havde en stærk sans for ære, ret og uret. Lykken var ikke nødvendigvis medvind, men at overvinde modvind. "Bak Poul" sagde: "Når man deler med hinanden, hvad man ikke har, så er det en stor hjælp". Han kunne have været daglejer, men valgte det selvstændige liv. Børnene elskede at høre ham synge, men tonen blev først helt klar, når han havde indtaget noget brændevin – halsen skulle være smurt. Til gengæld oplevede børnene et drama, så de skælvede og græd. Han forstod om nogen at bringe en anderledes virkelighed ind i børnenes verden. Han ejede den medleven, der åbner sindet mod en stor horisont.

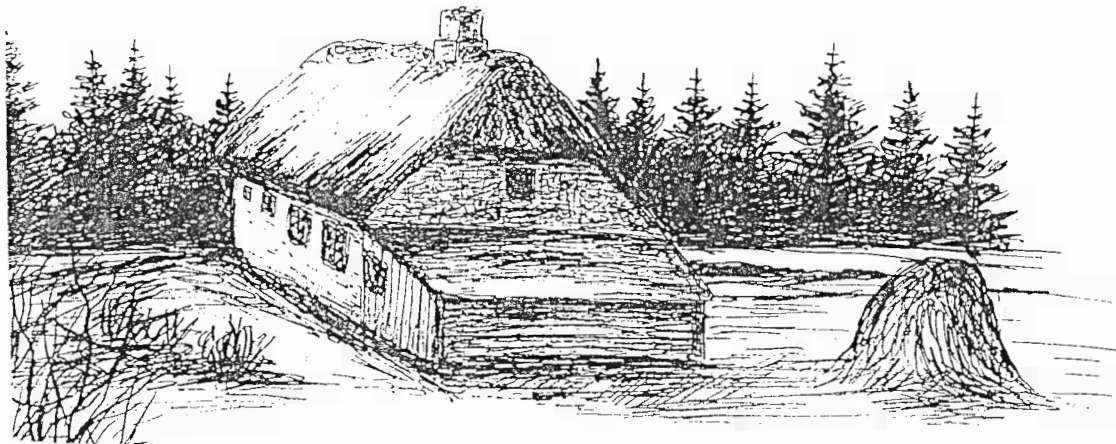
Peter Kræn

"Peter Kræn" boede i en mindre ejendom, der blev kaldt "Peberhuset". Han var en lille lun fyr, men var fuld af "tvivlsomme" historier, som man nu til dags nok ville kalde løgnehistorier. Han bandede altid, ja, der var faktisk kun én ting, der kunne få ham til at holde op, og det var, når avisen skrev, at jorden ville gå under på en bestemt dato. Så bandede han ikke, før han var sikker på, at faren var ovre. "Peter Kræn" var genbo til "Sture Simon", som var en stor kraftig mand med sans for at skrabe penge sammen, og han tålte ikke at blive trådt over tærne. Derfor yndede "Peter Kræn" ved særlige lejligheder at præsentere "Sture Simon" for forbigående som "Greven af Rølborg", hvilket relaterede til, at "Røl Hans" havde boet der, og at samme Hans havde efterladt sin "formue" til Simon.

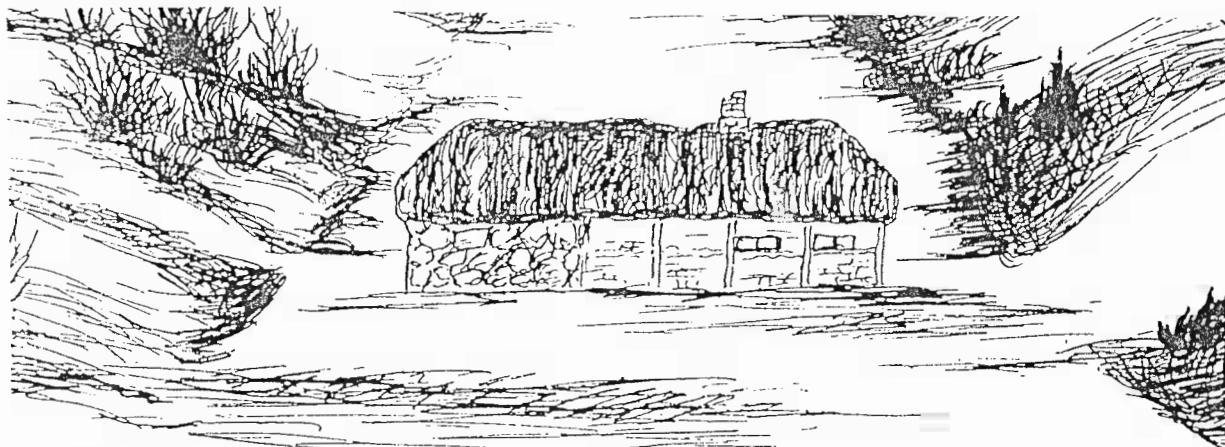
Niels Møl

"Niels Møl" var gift med Sine. De boede på en lille ejendom, der hed "Gammeljordshuset". Alting var primitivt, men de klarede sig, var tilfredse og hjælpsomme mennesker. Sine blev berømt. Hun var en nydelig kone med mørkt hår, der var flettet op og sat i en krans bagpå. Den kendte billedhugger, Hansen Jacobsen, lavede en buste af hende, og den findes på Vejen Museum med titlen: "Kone fra Hammer Bakker". Niels var altnuligmand; han kom og såede, pløjede og passede jorden. Han var typen på en sej nordjyde, langsom i bevægelsen, flink og pålidelig. Han roste aldrig noget. Det blev højst til et "det er int' så wagt". Hvis man ikke passede hans tempo, brummede han og spyttede langspyt; han gik altid med skrå i munden.

Eneboeren

Hans Kristian Larsen eller "Bette Hans" stammede fra Jerslev eller Øster Brønderslev. Han kom som enkemand til Hammer Bakker og overtog en rønne ved Kongevejen efter "den bette tysker". Eneboeren var en lille tæt mand med fuldskæg, spinkel og et knæk i ryggen af megen værk og gigt. Han var åndsfrisk, livlig og nysgerrig, og han havde let til smil og latter. I ensomheden passede han sig selv og fungerede fint som selvbestaltet skomager, sadelmager, skrædder, garver og landmand. Havde et lille husdyrhold, bestående af en nordbagger og 3-4 geder. "Bette Hans" sov og spiste sammen med hesten. Stedet var præget af elendighed og forfald, og der var en gammelmandsagtig tilgroethed omkring hans person. Han havde kendskab til helbredende urter og afkog. Det fortælles, at han valgte livet som eneboer i sorg over sin kone Amalies død.

Store Jens Peter

Jens Peter boede i Storedal. Meningerne var delte, når man skulle afgøre, om han var opkaldt efter dalen eller omvendt. Han var i sine unge dage en snu og skattet opkøber hos kvægopdrætteren Ahlmann på Langholt. Han drak en del, havde mange skøre ideer, og han indlod sig på alskens narrestreger, når der var lejlighed til det. I Nørresundby lod han sig udråbe til rigsdagsmand, og i købmændsgårdene var det en yndet sport at behænge ham med nøgler og medaljer og kalde ham kammerherre. Hans hus brændte, og man mente, at branden var påsat af "Vild Stine". Han blev således "den sorte skygge" i det drama, der endte med, at den højst frugtsommelige Stine blev indsat i Sundby Arrest, hvor hun fødte sit barn, for kort efter at blive løsladt med fuld oprejsning for uforskyldt varetægt. Jens blev med årene mere og mere sær.

Røl Hans

"Røl Hans" hørte sammen med sin handicappede bror Johannes til sognets fattiglemmer. De var af sognet blevet sat i pleje hos "Sture Simon", hvilket indebar, at han mod en ydelse fra sognet sørgede for deres kost og logi. "Røl Hans" var en lille tætbygget mand med filtret skæg over hele ansigtet. Han kørte sammen med broderen rundt på egnen med en trillebør. Herpå havde han en trækasse, som indeholdt mange forunderligeting, såsom knive, sakse, tråde, glansbilleder og fløjter af hyldetræ. Han havde en trofast kundekreds og blev overalt taget godt imod. Da "Røl Hans" døde, havde han opsparet en stor sum penge, og dem arvede "Sture Simon".

Vej Søren

"Vej Søren", som han blev kaldt, boede i Vandsted. Han var kendt for at levere særdeles fint tækkearbejde. Han fik sammen med gartner Peter Holm til opgave at tække møllen ved Brødland, der blev opstillet i 1926 på foranledning af sagfører Anders Olesen. Oprindeligt stammer navnet Brødland formentlig fra gamle dage, fordi der i dette område lå en mølle, der malede brødkorn. Den nyopførte mølle havde oprindeligt stået i Vrensted (sagførers fødeby). Den blev placeret højt på et åbent stykke for på den måde at live op i landskabet. Arbejdet blev gennemført med stor akkurate, hvilket bevirkede, at den anvendte lyng blev klargjort og oplagt med nænsom hånd. Det var således en håndværksmæssig flot løsning, der var blevet tilendebragt. Desværre blev "Vej Søren's" arbejde ikke et minde for eftertiden – møllen nedbrændte i 1947.

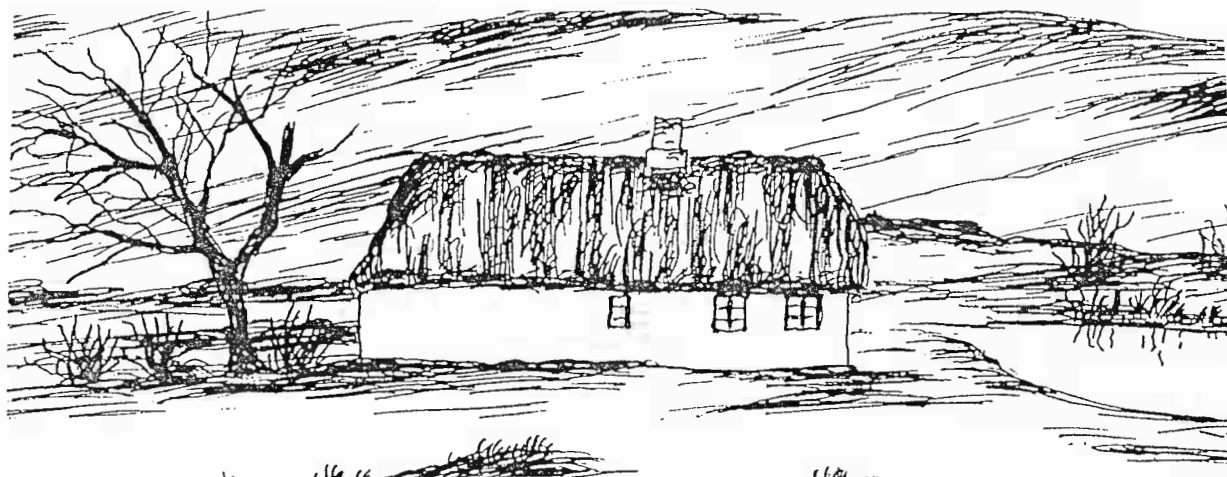
Den bette tysker

Richard stammede fra Lippe i Rhinlandet. Han var gift med Lovise. De talte gebrokkent og var ikke så gamle, som de så ud til. De boede i en ussel rønne, som Rishard havde ladet opføre stump for stump af emner, som han fragtede dertil på en hjulbør ude fra Ajstrup Hede. Konen ernærede sig ved at gå i lyngbakkerne og samle blåbær og tyttebær, som hun solgte på torvet i Aalborg. Richard, der var meget dansksindet, bandt kurve, som han solgte. Han var flittig, hvilket betød, at han tog ud og hjalp med at holde folks haver, foruden at han passede sin egen på eksemplarisk vis. Han havde desuden et husdyrhold, der bestod af en ko og to geder. Han blev undertiden temmelig beruset og så lavede han nogle besynderlige bevægelser med arme og ben, som klatrede han i sit hjemlands vinbjerge.

Svensker Johan

"Den store svensker" boede med sin kone "Svensker Stine" i et hvidkalket hus "Ørndalshuset", der lå ensomt på grænsen mellem nord- og sydskoven, som ejedes af henholdsvis H.Branth og A.Olesen. Der hørte lidt landbrugsjord til ejendommen, og der pløjede han med en træplov og en stud spændt for. Han havde en lille arbejdsvogn, og når han kom igennem skoven, kunne man høre ham langt væk. Han stod op i vognen, sang og råbte og piskede på studen, og så vidste man, at han havde brændevin med hjem. I de næste par dage kunne han så "klare" alt! Han var bomstærk og var foruden arbejdet på ejendommen i stand til at udføre et solidt arbejde i skoven. Konen havde en del høns og kyllinger, som hun solgte på torvet i Aalborg. Hun kunne undertiden være "galsindet".

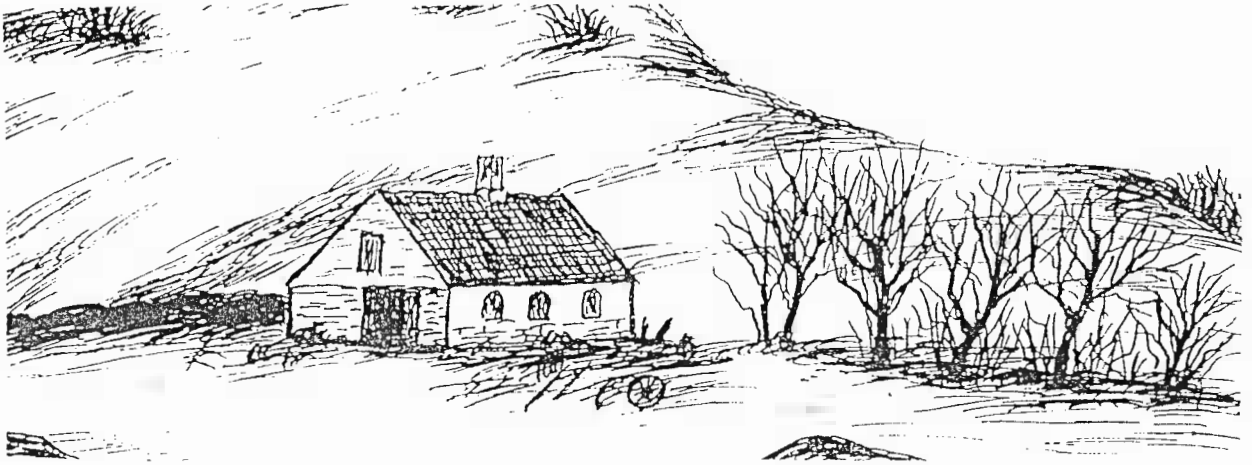
Støvsmeden

Chresten Johannsen eller "støvsmeden", som han blev kaldt i folke-
munde, var en dygtig og kendt smed. Tilnavnet kom fra hans hjem,
som lå lidt syd for Hammer kirke og hed Stoulund – undertiden
kaldt Støvlund. Han havde helt overvældende kræfter, og selv i en
sen alder af ca. 80 år var han i stand til at udfordre langt yngre
modstandere i at "lægge arm". Han flyttede på sine ældre dage op
til en ejendom nær ved en lille mose, som blev kaldt "Søen" i nær-
heden af Brødland. Ejendommen var ejet af Chrestens søster, Maren,
og hendes mand "Bovs Johan". Bovser er dialekt for bukser, og til-
navnet stammer fra en lyssky handel omkring et par bukser.

Grønländeren

Hans Christian Andersen havde i sine unge år arbejdet i kryolit-
minerne ved Ivivtut. Han var bestyrer hos frøken Estrup ved afbyg-
gerstedet til Møgelmossegård. Ved hendes død overtog han stedet,
men solgte det senere til sagfører A.Olesen og blev efterfølgende
livfæster. "Store Hans" eller "Kurve Hans", som han blev kaldt,
fordi han flettede riskurve, var groft bygget, tung og hangebuk-
set. Han var i sine unge dage et kraftigt og bomstærkt mandfolk,
som var interesseret i en pakke skrå – udkrasning. Han havde en
tendens til at søge sammen med tvivlsomt udseende individer for at
nyde spiritus. Hans Christian Andersen var en modsætning til ene-
boeren, men de var alligevel gode venner, undtagen når "Grønlænde-
ren" var fuld.

Vild Stine

"Vild Stine" var gift med Poul Madsen. Han boede i Tusborg, som har sit navn efter en tidligere beboer ved navn "Tus Hans". Hun blev født i "Mosesmedens" fattige hjem ved Pebermosen på selve stedet "Mosen". Hendes stamfader hed "Vild Niels" og siges at have haft tilhold ude omkring "Store Vildmose", inden han flyttede til Hammer Bakker – heraf navnet. Hendes bedstemoder var "Vild Else", der boede i "Vildhuset" – Stine selv havde tidligere boet på Brødland. I forbindelse med en brand på "Store Jens Peters" ejendom blev hun uretmæssigt indsat i Sundby Arrest – højst frugtsommelig, men senere løsladt med fuld æresoprejsning. Det viste sig en del år senere, at det var en dreng fra Møgelmose, der havde påsat branden.

Men den jagende Tid, som vi skaber i Dag
 har Maskinernes styrke og Hast.
 Da de gamle fandt Veje, da for de i Mag,
 og dog fik de stunder til Rast.
 Nu er vejenes Spor rundt om Bakkerne rendt,
 bygget stærke på Lavlandets Jord.
 Og Bilerne farer på Sten og Cement,
 som en Stormvind mod Syd og mod Nord.

Men dog ligger du, Hammer, du ældgamle Land
 med Kirkevej, Kongsvej og Sti.
 Og den evige Blæst løfter Hulvejens Sand
 og farer langmodigt forbi.
 End flyver der Ravn over Høje og Krat,
 og Stormfuglen runder din top.
 Mens Ræven han skriger en maaneklar Nat
 og stirrer mod Tinghøjen op.

Lad det farende Folk jage Lavlandet rundt
 efter Fremtid, Ære og Magt.
 Et Fristed du har dine Venner vel undt,
 du Hammer, i Ensomheds Pragt ?
 I din Stilhed og Klarhed, din Højhed og Ro,
 i din Blæst, der kan hærde som Ild...
 der løftes min Styrke, der styrkes min Tro,
 der lærer jeg Livslov og Splid.

(Fra "Kongevej og Kirkevej" af Thomas Olesen)

Digtet/sangen er skrevet af Carl Poulsen og fortæller om én af Hammer Bakkers fattige beboere fra dengang.... (jvf. artiklen "Folk og liv i Hammer Bakker" i årets H-H-årbog)

PBA

"Grønlænderen (Kurve-Hans)"

(Mel. Jens Vejmand)

Hvem bor i denne Bakke,
i Huset helt af Jord ?
Og gerne ta'r til Takke,
om Stuen ej er stor.
Det er saamænd vor Kurve-Hans,
hans Liv var meget rigt,
men mest paa Togt og Æventyr,
paa Penge ej og sligt.

Han ofte om har sejlet
ved kolde Kysters Is,
og næppe det har fejlet,
det gik paa Sømandsvis.
Det var saamænd vor Kurve-Hans
der rejste mangt en Tur,
men nu han sidder hjemme
saa ensomt i sit Bur.

Han gaar der i sin Hytte
med Sække om sit Knæ,
og han vil ikke bytte
med Fattighusets læ.
Det er saamænd vor Kurve-Hans
til Betleri for stolt,
om ogsaa der i Hytten
er baade mørkt og koldt.

Til Arbejd' nu han sætter
sig ned i Hytten sin,
af "Enebær" han fletter
en Tørvekurv saa fin.
Det er saamænd vor Kurve-Hans
der flittig tjener sig
en lille Skærv til dagligt Brød
paa Livets trange Vej.

Carl Poulsen

Motiv fra Hammer Bakker lavet af Per Thomassen ("Fra vinter til sommer")

PBA

Artiklen om Vodskov skoles udvikling fra 70'erne til nu, skrevet af tidligere skoleinspektør Svend Laursen, må desværre af pladshensyn udskydes til næste nummer af H. H. årbogen.

PBA

Indholdsfortegnelse

Horsens-Hammer Årbøger 1977-2001.

"Aften i Bakkerne"	Thomas Olesen Løkken	1992
Arbejderbevægelsen i H-H-området	Jens A. Jensen	1994
Arbm. Fagforenings jubilæum	Henry Christensen	1978
Bajerhuset og andre stednavne	Aage Th. Larsen	1992
Barn under krigen	Agnete Brittasius	1996
Chresten Jørgensen "Mariendal"	Johs. Høgsted Jensen	2001
Da jeg var dreng	Carl Hald	2000
Da lyset kom til Vodskov	Johs. Høgsted Jensen	1996
De glemte spor	Hans Jørgen Kristensen	1985
En gevinst og herlighed	Hans-Jørgen Ottosen	1985
En radiopioner fylder 90 år	Kurt Christensen	2001
Erhvervenes personregister	Poul B. Andersen	2001
Erindringer (1.del)	Jens Jacobsen	2001
Erindringer (2.del)	Jens Jacobsen	2002
Feltflyveplads ved Vodskov	Svend Orla Nielsen	1994
Fiskeri ved Horsens Hammer	Niels Hald	1978
Folk og liv i Hammer Bakker	Poul B. Andersen	2002
Folkebladet	Egon Christensen	1995
Fru Lang's Stiftelse	Jens A. Jensen	1998
Fæstere og slægter i Lyngdrup 2	Peder M. Melgaard	1999
Fæstere og slægter i Lyngdrup	Peder M. Melgaard	1998
Gadebelysning i Horsens	Anker Engqvist	1987
Gamle huse i Horsens sogn	Marius Jeppesen	1983
Gjølbo-Karens tomt	Lars Henriksen	1977
Gravsholt skole	Aage Th. Larsen	1981
Grindsted 1798	Johs. Høgsted Jensen	1983
Grindsted skole 250 år	Søren Blaxekjær	1984
Grindsted's historie	Kirsten Vesterby	1988
Hammer kirke	Johs. Høgsted Jensen	1982
Harald Brandth	Erik Lottrup	1987
Henrik Stampe	Johs. Høgsted Jensen	1979
Henrik Stampes begravelse	Erling Fischer	1985
H-H-årbog, 25. årgang	Poul B. Andersen	2001
Hjemmet i Hammer Bakker	Lars Henriksen	1982
Horsens Brugsforening	Jens A. Jensen	1998
Horsens kirke	Niels Hald	1991
Horsens Søndre Skoledistrikt	Thomas Hovaldt	1997
Horsens-Hammer Afholdsforening	Anker Engqvist	1997
Horsens-Hammer avis		1990
Horsens-Hammer Fattiggård	Anker Engqvist	1987
Horsens-Hammer Idrætsf. historie	Jens A. Jensen	1999
Horsens-H. Litteratur		1979
Huse og gårde i Horsens	Anker Engqvist	1995

Håndværkere i Horsens (1.del)	Anker Engqvist	1995
Håndværkere i Horsens (2.del)	Anker Engqvist	1996
Illegale Vodskov-tryk	Johs. Høgsted Jensen	1980
Indre Mission i Grindsted	Thomas Hovaldt	1991
Indre Mission i Horsens sogn	Immanuel Petersen	1989
Indre Mission i Vodskov	Thomas Hovaldt	1992
Jens A. Jensen, Langholt	Avisartikel	1992
Jernbaner gennem Vodskov	Johs. Høgsted Jensen	1991
Jul i Vodskov Missionshus	Uffe Nissen	1983
Karl Nielsen (Gartner-Karl)	Anker Engqvist	1991
Kommunesammenlægningen	Jens A. Jensen	1995
Kommunesammenlægningen	Johs. Høgsted Jensen	1991
Kongen af Hammer Bakker	Ole Bergh	1998
Kongevej og Kirkevej	Thomas Olesen Løkken	1983
Kongevejen og Skarvad	Mogens Gregersen	1996
Kunstnere i Hammer Bakker	William Jessen	1977
Kunstnerliv i Bakkerne	Renal Bache	1989
Langholt Afholdshjem	Anker Engqvist	1988
Langholt Hovedgård	Johs. Mortensen	1989
Langholt station og post	Anker Engqvist	1987
Langholt under krigen	Aage Th. Larsen	1980
Lions Club, årsmærke 1990		2002
Lokalhistoriske Kalendere	Poul B. Andersen	1999
Lægeforstander Bodil Hjorth	Gunnar Wad	1994
Lærere ved Vodskov skole	Marius Jeppesen	1981
Løst og fast	Erling Fischer	1989
Magister Bendt i Hammer	Niels Hald	1979
Malthe Ahlmann, Langholt	Niels Hald	1979
Margrethe Jensen, lærerinde	Marius Jeppesen	1977
Martin Holm	Martin Holm	1986
Mejerierne i Horsens-Hammer	Niels Hald	1990
Mergellejet ved Kinnerup	Johs. Høgsted Jensen	1985
Missionshuset i Vodskov	Uffe Nissen	1982
Modstandsbevægelsen	Johs. Høgsted Jensen	1980
Møllerne i Horsens	Lydia og Jens Jensen	1981
Møllerne i Vodskov	Johs. Høgsted Jensen	1981
Niels Anesen	Niels Anesen	1988
Niels Hald's selvbiografi	Niels Hald	1986
Niels Hald's selvbiografi	Niels Hald	1987
Ryttertræfningen i 1953	Erik Lottrup	1994
Rærup Brugsforening		1996
Sagfører A. Olesen	Johs. Høgsted Jensen	1993
Sagfører A. Olesen's begravelse		1993
Sagførerens gartner	Avisartikel	1988
Silkeskrædderen i Hammer Bakker	Anker Engqvist	1992
Skolebygninger i Vodskov	Marius Jeppesen	1978
Skoleloven 1814	Marius Jeppesen	1979
Skoler i Horsens sogn	Niels Hald	1990
Skomagerens Mine	Aalborg Amtstidende	1987
Skov og bebyggelse	Johs. Høgsted Jensen	1992
Skovlund	Poul B. Andersen	2000
Slavekrigen i Langholt	Niels Hald	1977
Sognerådsformand Simon Nielsen	Aalborg Stiftstidende	1978
Sognerådsforstanderskab	Niels Hald	1979

Svend Trine og Svend Wolle	Marius Jeppesen	1984
Svendsgården	Carl Hald	1986
Tingstedet i Hammer Bakker	Johs. Høgsted Jensen	1981
Tove Anderberg	Johs. Høgsted Jensen	1985
Trafik m.m.	Marius Jeppesen	1982
Vejviser Hammer sogn		1984
Vodskov Alderdomshjem 50 år	Avisudklip	1988
Vodskov By	Gottlieb Olesen	1990
Vodskov By's historie	Marius Jeppesen	1977
Vodskov kirke 50 år	Diakon Svarre	1989
Vodskov kirke 75 år		1984
Vodskov kirke 90 års jubilæum		1999
Vodskov kirke	Arne Svarre	1981
Vodskov kirke, apsismaleriet	Johs. Høgsted Jensen	1988
Vodskov kro gennem 100 år	Johs. Høgsted Jensen	1998
Vodskov skoles fødselsdag	Poul B.Andersen	2001
Vodskov Vandværk	Johs. Høgsted Jensen	1985
William Jessen	Bent Kragelund	1978
William Jessen	Erling Fischer	1983
Åndssvageforsorgen	Gunnar Wad	1984
Årene 1939-1945	Marius Jeppesen	1980

Digte og Sange

Aften i bakkerne	Thomas Olesen Løkken	1992
Alderdomshjemmets indvielse 1938	Sigurd Ersted	2000
Baner og biler	Sigurd Ersted	2001
Dagens Cata-strofe	Erling Fischer	1982
Dejlige klokker	Fru Ersted	1977
Den bitte tysker	Sigurd Ersted	1992
Fremling, stands	Sigurd Ersted	2977
Grønlænderen(Kurve-Hans)	Carl Poulsen	2002
Hammer Bakker sang	Per Thomassen	1987
Hammer Bjerges natur	Thomas Olesen Løkken	1983
Horsens-Hammer kommune		1991
Horsens-sangen	William Jessen	1978
Indvielse af alderdomshjemmet	S.E.	1987
Institutionen	Lars Henriksen	1982
Kirkestien	Sigurd Ersted	2001
Midsommersang	Erling Fischer	1978
Rune til William Jessen	Erling Fischer	1983
Rærup "Brugs" 40 års jubilæum	Sigurd Ersted	2000
Sangen om nye gadenavne	Esther Norup	2000
Vodskov-valsen	Krista Dahl Jensen	1992

Horsens-Hammer Årbog 2002 ISSN 0106-5998. 26. årgang
Årbogen udgives af Horsens-Hammer Hjemstavnsforening
Formand: Peter Jensen
Redaktør: Poul B. Andersen
Renskrivning: Doris Nilsson
Tryk: P.B.A.-print
Arkivleder: Svend Dam Larsen, Horshøjvej 1, 9310 Vodskov, tlf. 98293340

Foreningen driver Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.
Kontakt med arkivet samt salg af årbøger sker ved henvendelse til arkivlederen.

